

POSUDEK OPONENTA NA DISERTAČNÍ PRÁCI „MOŽNÉ TERORISTICKÉ ÚTOKY NA MĚKKÉ CÍLE V JIHOČESKÉM KRAJI“ MGR. ET BC. LUBOŠE KŘÍŽKA Z FAKULTY BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ ČESKÉHO VYSOKÉHO UČENÍ TECHNICKÉHO V PRAZE

1. Aktuálnost tématu disertační práce

Přepřpracovaná disertační práce se zabývá velmi aktuální a zásadní problematikou ochrany měkkých cílů před možnými teroristickými útoky, s důrazem na kulturní objekty a kulturní akce v Jihočeském kraji. Téma reflektuje rostoucí globální i evropské bezpečnostní hrozby, které se přesouvají k útokům na veřejně přístupná místa s vysokou koncentrací lidí a nízkou úrovní fyzické ochrany. Autorský zájem o kulturní prostor nejen jako o symbolický cíl, ale i o sociálně-kulturní fenomén, odpovídá moderním trendům bezpečnostních studií i mezinárodních strategií boje proti terorismu.

Ve srovnání s původní verzí práce je patrné rozšíření a prohloubení teoretického rámce, který lépe reflektuje současnou bezpečnostní situaci. Došlo i ke změně názvu práce. Zvláštní pozornost je věnována sezónnosti, kulturním specifickým regionu a interakci mezi bezpečnostními složkami a správci kulturních objektů. V této revidované podobě výrazněji zohledňuje aktuální výzkumné trendy a dokumenty Evropské unie, OSN či UNESCO, což přispívá k lepší mezinárodní kontextualizaci problematiky.

Nelze však přehlédnout, že i přes toto rozšíření zůstává část tématu velmi rámcová či částečně předpokládá zavedené bezpečnostní koncepty bez hlubší kritické analýzy filozofie ochrany měkkých cílů. Z tohoto pohledu by mohlo být vhodné doplnit práci o širší diskusi o možných etických či společenských dilematech (viz např. omezení na Pražském hradě), souvisejících s kombinací kulturní dostupnosti a bezpečnosti.

2. Splnění cílů disertační práce

Disertační práce plní deklarované cíle, které jsou jasně vymezeny a detailně naplněny.

Primárním cílem bylo analyzovat míru ohrožení kulturních měkkých cílů v Jihočeském kraji za pomoci metodiky CARVER a metodiky Ministerstva vnitra ČR s následnou validací výsledků prostřednictvím taktických cvičení. Tento cíl autor systematicky splnil a poskytl ucelený model hodnocení rizika, který je aplikovatelný nejen v daném regionu, ale může být přenositelný i do dalších lokalit s podobnou charakteristikou.

Druhým cílem bylo zmapování a klasifikace kulturních akcí a památek a ověření bezpečnostních opatření formou praktických cvičení. Práce obsahuje detailní rozbor více než šedesáti kulturních cílů, z nichž bylo identifikováno pět nejrizikovějších, na kterých byla provedena hloubková analýza + cvičení s IZS pro ověření krizové připravenosti.

Prohloubení oproti původní verzi spočívá v zavedení váhových koeficientů zohledňujících sezónní výkyvy, typ kulturní akce a specifika kulturních památek, což přináší větší sofistikovanost v hodnocení rizikovosti. Rovněž praktické validace metod na konkrétních objektech mají vysokou přidanou hodnotu.

Nicméně v některých částech lze nalézt určité překryvy a opakování, zejména u popisu metodik či stanovení cílů práce. Je také otázkou, do jaké míry jsou některé navrhované modely snadno implementovatelné v praxi bez dalšího metodologického dopracování a zda byly zohledněny potenciální bariéry jejich aplikace, například finanční či organizační.

3. Metody a postupy řešení

Autor použil vhodný kombinovaný výzkumný přístup, kde byla metodika CARVER upravena o váhové koeficienty dle specifík regionálních kulturních zařízení a akcí. Dále byla aplikována metodika Ministerstva vnitra, která byla rozšířena o sezónní a typové faktory.

Syntéze těchto dvou metodik a jejich spojení do víceúrovňového analytického rámce představuje originální vědecký přínos práce. Propojení kvantitativního hodnocení s kvalitativní interpretací a praktickou validací prostřednictvím taktických cvičení dává výzkumu kvalitu a uplatnitelnost.

Metodologie je popsána detailně a srozumitelně, obsahuje jednoznačně definované parametry hodnocení, váhy, škály a způsob výpočtu celkového rizika. Praktická část je důkladně připravena, včetně koordinace s Integrovaným záchranným systémem a NPÚ.

Nicméně z hlediska možné kritiky lze zmínit, že práce se zaměřuje na relativně úzký soubor pěti nejrizikovějších cílů, nikoli na širší regionální kontext kompletního souboru kulturních objektů. Toto omezení je metodologicky zdůvodněno, ale může znamenat nižší reprezentativnost některých závěrů. Také by bylo vhodné doplnit více empirických dat z praktických cvičení a zpětné vazby od účastníků k posílení validace. Dále není vhodné rozpracovávat základní metodologická východiska již v úvodu práce.

4. Výsledky disertační práce a konkrétní přínosy disertanta

Výsledky představují komplexní model hodnocení ohrožení kulturních měkkých cílů v regionu. Bylo stanoveno pět nejohroženějších lokalit, detailně analyzováno možné ohrožení dle různých typů útoků a dopadů, včetně sezónních a akcí nad rámec běžného provozu.

Praktická část s taktickými cvičeními demonstruje efektivitu navržených opatření, ale současně identifikuje nedostatky v koordinaci, komunikaci a školení personálu, které jsou detailně komentovány s navrženými doporučeními na zlepšení.

Rozdíl oproti původní práci spočívá v prohloubení analytické části, implementaci váhových koeficientů a zejména v rozšířené praktické validaci. Tímto se práce posunula směrem k aplikovanému výzkumu, který má větší výpovědní hodnotu pro reálné nasazení bezpečnostních opatření.

Na druhou stranu je třeba zmínit, že některé závěry jsou formulovány příliš intuitivně a bez širší komparace s jinými regionálními nebo mezinárodními zkušenostmi. Případné rozšíření práce o širší diskuzi srovnání by mohlo výzkum ještě více posílit.

5. Význam pro praxi a rozvoj studijního programu Ochrana obyvatelstva

Práce přináší cenný přínos pro praxi, zejména pro bezpečnostní složky, správce kulturních objektů a krizové řízení v regionech s podobnou charakteristikou. Navržený analytický systém

a praktická validace prostřednictvím cvičení poskytují konkrétní podklady pro tvorbu efektivnějších bezpečnostních plánů, krizových scénářů a školení.

Ve vztahu ke studijnímu programu Ochrana obyvatelstva představuje disertační práce přínosný příklad aplikovaného výzkumu zaměřeného na praktické řešení témat z oblasti bezpečnosti veřejného prostoru s ohledem na kulturní a regionální specifika. Výzkum podtrhuje význam interdisciplinárního přístupu, spojujícího bezpečnostní studia, krizové řízení a kulturní management, což je důležitý směr pro další rozvoj programu.

Rezerva spočívá v omezené šíři empirických dat a nutnosti rozšířit spolupráci s dalšími aktéry mimo integrovaný záchranný systém (např. soukromý sektor, neziskové organizace) pro zajištění komplexnější ochrany. Rovněž by bylo vhodné více systematicky integrovat výzkum do dlouhodobých vzdělávacích programů a preventivních aktivit.

6. Formální úprava disertační práce a její jazyková úroveň

Formální úprava přepracované disertační práce je na dobré úrovni, dodržuje standardy akademického psaní, včetně strukturovaného obsahu, jednotné typografie a přehledného členění kapitol. Citace a odkazy jsou správně uvedeny, což zvyšuje věrohodnost textu.

Jazyková úroveň je konzistentní a srozumitelná, autor používá odbornou terminologii s dostatečnou mírou vysvětlení pro čtenáře z oblasti bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Stylisticky je práce také na dobré úrovni, avšak místy se vyskytují opakující se fráze a redundantní pasáže, které by mohly být stylisticky zprehledněny a zkráceny pro lepší čtivost.

V porovnání s původní verzí je patrný kvalitativní posun v plynulosti a hlubším propojení teoretických vstupů s analýzami, přestože by se některé části daly lépe upravit z hlediska jazykové úspornosti. Již se neobjevují problémy s překlady či gramatikou, lze identifikovat pouze chybějící mezery u některých sousloví.

7. Závěrečné zhodnocení disertační práce

Disertační práce představuje velice aktuální a důležitý příspěvek k problematice ochrany měkkých cílů, zejména kulturních lokalit, které jsou často přehlíženy, ale velmi zranitelnou částí bezpečnostní politiky v regionálním kontextu. Lze poukázat na několik kladných stránek i aspektů pro kritické zhodnocení:

Pozitivní aspekty:

- Významnost tématu: Práce reaguje na aktuální bezpečnostní hrozby, které jsou v globálním měřítku stále závažnější, a zaměřuje se na konkrétní region s vysokou kulturní a turistickou hodnotou, což zajišťuje relevanci a užitečnost výsledků v praxi i akademické sféře.
- Kombinace metodik: Autor efektivně využívá kombinaci americké metodiky CARVER a české metodiky Ministerstva vnitra, což umožňuje komplexní a víceúrovňový pohled na problematiku. Úpravy metodik s ohledem na specifika kulturního sektoru jsou přidanou hodnotou.
- Praktická validace: Realizace taktických cvičení s Integrovaným záchranným systémem přidává práci výraznou praktickou dimenzi, potvrzující použitelnost a limitace navržených opatření.

- Regionální zaměření: Zacílení na Jihočeský kraj, který je specifický vysokou koncentrací kulturních měkkých cílů a turistů, přináší důležité poznatky, jež mohou být inspirací i pro další regiony.

Kritické poznámky a možnosti zlepšení:

- Omezený počet vybraných lokalit: I když je výběr pěti nejrizikovějších měkkých cílů metodicky zdůvodněn, práce by mohla více zdůraznit omezení spojená s tímto vzorkem z hlediska reprezentativnosti pro širší regionální kontext. Potenciální rizika mimo tento vzorek nejsou detailně analyzována.
- Sezónní a dynamické faktory: I když práce upozorňuje na sezónnost a proměnlivost návštěvnosti kulturních akcí, navržené metodiky by mohly být dále rozvinuty v oblasti kvantitativního zachycení těchto dynamických vlivů a jejich dopadu na bezpečnostní plánování.
- Zaměření na preventivní opatření a spolupráci: Pozoruhodné zjištění, že spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem není systémová a že bezpečnostní plány jsou často formální, naznačuje potřebu hlubší analýzy překážek v implementaci reálných bezpečnostních opatření, které by mohla práce více rozpracovat.
- Rozsah a hloubka analýzy některých faktorů: Například faktor psychologických dopadů, sociálního vnímání rizik, i faktor radikalizace a extremismu mohl být detailněji propojen s konkrétními bezpečnostními opatřeními v regionálním kulturním prostředí.
- Možná redundance a rozvláčnost některých částí: Při čtení rozsáhlých pasáží práce je patrná určitá opakovanost v popisu cílů či teoretických východisek, která by mohla být více kondenzována nebo strukturovaná pro lepší přehlednost a důraz na klíčové poznatky.
- Síla a limitační faktory metod: Ačkoliv je kombinace metod užitečná, práce by mohla více kriticky diskutovat i případné metodologické omezení těchto rámců a jejich přenositelnost na jiné typy měkkých cílů mimo kulturní sektor.

Celkově je disertační práce robustní výzkumnou studií se silným teoretickým základem, praktickou aplikací a jasně definovanými přínosy pro oblast bezpečnosti měkkých cílů v regionálním kontextu. Kritické poznatky naznačují možné směry pro budoucí výzkum a zkvalitnění bezpečnostních strategií. Důraz na mezioborovou spolupráci, propojení akademické sféry a praxe a důkladné zohlednění kulturních specifik patří k největším přednostem této práce. Vzhledem k výstupům lze hodnotit práci kladně a doporučit autorovi, po úspěšném obhájení práce, udělení akademicko-vědeckého titulu Ph.D.

Otázky k obhajobě

1. Jakým způsobem jste přistoupil k modifikaci metodiky CARVER pro potřeby hodnocení kulturních měkkých cílů a proč jste zvolil právě váhové koeficienty?
2. Jaká jsou hlavní omezení vybraných metodik a jak mohou ovlivnit praktičnost jejich aplikace v reálném bezpečnostním prostředí?
3. Jaké kroky byste doporučil pro zvýšení efektivity spolupráce mezi bezpečnostními složkami a správci kulturních objektů?
4. Jak se vypořádat s konfliktem mezi otevřeností kulturních institucí pro veřejnost a potřeby bezpečnostních opatření?

5. Do jaké míry jste během praktické validace identifikoval překážky nebo slabiny ve schopnosti složek IZS a personálu kulturních institucí reagovat na mimořádné situace?
6. Jakým způsobem lze výsledky vašeho výzkumu aplikovat v jiných regionech České republiky s odlišnými kulturními a bezpečnostními charakteristikami?

v Českých Budějovicích 21. 8. 2025

.....

doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.

Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú.